

ZEKERİYYÂ EL-ENSÂRÎ VE HADİSÇİLİĞİ

Dr. Abdusselam TAKDEMİR

DTA Yayıncılık | DTA Publishing

Yayın No | Publication Number: 20

Kitap adı: Zekerıyyâ El-Ensârî ve Hadisçiliği

Book Title: Zekariyyâ Al-Ensari and His Hadithism

Yazar | Author: Abdusselam TAKDEMİR | orcid.org: 0009-0008-6440-1774

Editör | Editor: Saffet SANCAKLI | orcid.org: 0000-0002-4365-6275

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book

Yayın Tarihi | Publication Date: Ocak 2025 | January 2025

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13.5 x 21

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 454

ISBN: 978-625-95539-3-1

DOI: 10.70717/DTA.9786259554181

Atıf Bilgisi | Cite as: Takdemir, Abdusselam. *Zekerıyyâ El-Ensârî ve Hadisçiliği*

Bursa: DTA Yayıncılık, 2025

1. İslam | Islam
2. Hadis | Hadith
3. Şerh Metodu | Commentary Method

Kapak ve Mizanpaj | Cover Design and Layout:

Samet TORUN - Ahmet TUNÇDEMİR

Sertifika Numarası | Certificate Number: 74919

Yayıncı | Publisher: DTA Yayıncılık Bilişim Ltd. Şti.

Odunluk Mah. Akademi Cad. Zeno Business Center 2C/28 Nilüfer/Bursa

Telefon: +90 507 227 1297

e-posta: bilgi@dtayayincilik.com.tr

web: www.dtayayincilik.com.tr

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti

Sertifika Numarası: 47479

Copyright © Bu Eserin bütün hakları DTA Yayıncılık'a aittir.

Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Copyright © All rights of this work belong to DTA Publishing.

Without the permission of the publishing company, the whole or part of the book cannot be printed, published, reproduced or distributed electronically, mechanically or through photocopying.

ZEKERİYYÂ EL-ENSÂRÎ VE HADİSÇİLİĞİ

Dr. Abdusselam TAKDEMİR

Bursa 2025

Abdusselam TAKDEMİR

Abdusselam TAKDEMİR. 01.02.1989 yılında Siirt'te dünyaya geldi. İlkokul, ortaokulu burada bitirdikten sonra, 2006 senesinde Siirt İmam Hatip Lisesinden mezun oldu. 2012 yılında Erzurum Atatürk üniversitesi İlahiyat Fakültesini bitirdi. 2017 senesinde, Şırnak üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri - Arap Dili Belagatı Bölümü'nden Tezli Yüksek Lisans yaptı. 2024 Senesinde İnönü(Malatya) Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri - Hadis Bölümünden Doktora yaptı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Abdusselam TAKDEMİR was born on February 1, 1989, in Siirt. After completing his primary and secondary education there, he graduated from Siirt Imam Hatip High School in 2006. In 2012, he completed his studies at Erzurum Atatürk University, Faculty of Theology. In 2017, he earned a master's degree with a thesis from Şırnak University, Institute of Social Sciences, Department of Basic Islamic Sciences - Arabic Language and Rhetoric. In 2024, he obtained a Ph.D. from İnönü (Malatya) University, Institute of Social Sciences, Department of Basic Islamic Sciences - Hadith. He is married and the father of two children.

İÇİNDEKİLER

Kısaltmalar	9
Ön Söz	11

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu ve Önemi	15
2. Araştırmanın Metodu ve Kaynakları	18
3. Zekerîyyâ el-Ensârî ve Eserleri Hakkında	
Yapılan Akademik Çalışmalar	20
3.1. Yurt Dışında Yapılan Akademik Çalışmalar	20
3.2. Türkiye’de Yapılan Akademik Çalışmalar	33

BİRİNCİ BÖLÜM

ZEKERİYYÂ EL-ENSÂRÎ’NİN HAYATI VE İLMÎ KİŞİLİĞİ

1.1. Zekerîyyâ el-Ensârî’nin Yaşadığı Asra Genel Bir Bakış	43
1.1.1. Siyasi Durum	45
1.1.2. Sosyal Durum	50
1.1.3. Kültürel Durum	52
1.1.4. İlmî Durum	54
1.2. Zekerîyyâ el-Ensârî’nin Hayatı	59
1.2.1. İsmi, Künyesi, Lakabı ve Nesebi	59
1.2.2. Doğumu ve Ailesi	60
1.2.3. İbadeti ve Zühdü	64
1.2.4. Ahlâkı ve Cömertliği	65
1.2.5. Görevleri	66
1.2.6. Mezhebi	70
1.2.6.1. Fikhî Mezhebi	70
1.2.6.2. İtikadî Mezhebi	70
1.2.7. Tasavvufî Yönü	70
1.2.8. Vefatı	71
1.3. İlmî Kişiliği	73
1.3.1. Yetiştmesi	73
1.3.2. Seyahatleri	76
1.3.3. Hocaları	77
1.3.4. Talebeleri	81
1.3.5. Hakkındaki Görüşler	86
1.3.6. Eserleri	88

İKİNCİ BÖLÜM

ZEKERİYYÂ EL-ENSÂRÎ’NİN HADİS İLMİNDEKİ YERİ VE HADİS USULCÜLÜĞÜ

2.1. el-Ensârî ve Hadis İlmine Genel Bakışı	143
2.1.1. Sünnet	145
2.1.2. Hadis ve Hadis İlmî	146
2.2. Hadisin Yapısı İle İlgili Açıklamaları	146
2.2.1. Metin	147

2.2.2. Sened	147
2.2.3. İsnad İle İlgili Açıklamaları.....	149
2.3. Hadisin Tahammül Yöntemleri ve Edâ Sigaları	163
2.3.1. Sema'	165
2.3.2. Kiraât.....	165
2.3.3. İcâze	166
2.3.4. Münâvele.....	167
2.3.5. Mükâtebe	168
2.3.6. İ'lâm	168
2.3.7. Vasiyye	168
2.3.8. Vicâde	169
2.3.9. Mukâbele.....	169
2.3.10. Sahabenin Tahammül ve Edâsı	170
2.3.11. Sahabenin Dışındakilerin Tahammül ve Edâsı	170
2.4. Râvîlerin Sayısı Bakımından Hadis	
Usulüyle İlgili Açıklamaları	172
2.4.1. Mütevâtir Hadis	172
2.4.2. Ahâd Hadis	174
2.4.2.1. Meşhûr Hadis	174
2.4.2.2. Azîz Hadis.....	175
2.4.2.3. Garîb Hadis	176
2.5. Kaynağı Bakımından Hadislerle İlgili Açıklamaları.....	176
2.5.1. Kutsî Hadis	177
2.5.2. Merfû' Hadis.....	178
2.5.3. Mevkûf Hadis	180
2.5.4. Merfû' ve Mevkûf Hadisin Tenâkuz Etmesi	181
2.5.5. Maktû' Hadis	182
2.6. Kabul ve Red Bakımından Hadislerle İlgili Açıklamaları	182
2.6.1. Sahîh Hadis	183
2.6.2. Hasen Hadis.....	184
2.6.3. Zayıf Hadis	186
2.6.4. Mevzû Hadis İle İlgili Açıklamaları.....	201
2.7. Hadis İlimleri İle İlgili Açıklamaları	203
2.7.1. Rivâyetü'l-Hadis İlmi	203
2.7.2. Dirâyetü'l-hadis İlmi	203
2.7.3. Tedvînu'l-Hadis İlmi.....	204
2.7.4. Cerh ve Ta'dil İlmi.....	206
2.7.5. Garibu'l-Hadis İlmi	209
2.7.6. Nasih ve Mensuh İlmi	210
2.7.7. Muhtelefu'l-Hadis İlmi	211
2.7.8. Mutâbaat ve Şevâhid.....	214
2.7.9. Mana ile Rivâyet.....	216
2.8. Râvinin Vasıfları ve Tabakâtı İle İlgili Açıklamaları.....	218
2.8.1. Adalet	218
2.8.2. Zabt	219
2.8.3. Tabakât	220

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ZEKERİYYA EL-ENSÂRÎ'NİN TUHFETU'L-BÂRÎ'DEKİ ŞERH METODU

3.1. Eserle İlgili Bazı Bilgiler.....	229
3.1.1. Eserin İsmi.....	230
3.1.2. Yazılma Sebebi.....	231
3.1.3. Nüshaları ve Baskıları.....	231
3.2. Tuhfetu'l-Bârî'de Kullanılan Buhârî Nüshası.....	234
3.3. Kaynakları.....	236
3.3.1. Hadis Kitapları.....	238
3.3.2. Siyer, Tarih ve Tabakât Kitapları.....	249
3.3.3. Tefsir Kitapları.....	251
3.3.4. Fıkıh ve Usûlî'l-Fıkıh Kitapları.....	252
3.3.5. Âdâb ve Ezkâr İle İlgili Yararlandığı Kaynaklar.....	254
3.3.6. Arap Dili Belâğatı ve Şiir İle İlgili Yararlandığı Kaynaklar.....	255
3.3.7. Sadece Âlimlerin İsimlerini Zikredip, Kaynak Olarak Yararlanması.....	257
3.4. Hadis Şerh Faaliyetleri.....	259
3.4.1. Tuhfetu'l-Bârî'nin Önemi.....	261
3.5. Muhteva Bakımından Hadislerin Şerh Metodu.....	262
3.5.1. Kitab Başlıklarını Şerh Etmesi.....	262
3.5.2. Bâb Başlıklarını Şerh Etmesi.....	272
3.5.3. Kelime Tahlilleri.....	302
3.5.4. Âyet, Hadis ve Edebî Sanatlar.....	315
3.5.5. Sahâbe, Tâbiûn ve Ulemanın Görüşlerini Belirtmesi.....	327
3.5.6. Kendi Görüşleri İle İzahatı.....	332
3.5.7. Müphemleri Belli Etmesi veya Etmemesi.....	339
3.5.8. Hz. Peygamber'e Değınmesi.....	341
3.5.9. Fıkıh ile İlgili Konuları Şerh Etmesi.....	344
3.5.10. İtikadi Konularla İlgili İzahatı.....	355
3.5.11. Tasavvuf ve Diğer İlimlerle İlgili İzahatı.....	365
3.6. Sened İle İlgili Bazı İzahatı.....	370
3.7. Metin İle İlgili Bazı İzahatı.....	381
Sonuç.....	409
Kaynakça.....	413
Extended Summary.....	451

